

ETUCE-EFEE Fælles praktiske retningslinjer for, hvordan man kan fremme effektiv integration af migrant- og flygtningeelever i værtslandenes uddannelses- og socioøkonomiske miljø gennem fælles initiativer hos arbejdsmarkedets parter på nationalt, regionalt og lokalt plan

Bruxelles, 2. december 2019

Indledning

Med stigende migration, mobilitetsflygtninge og asylansøgere, der ankommer til de europæiske kyster og landegrænser og søger ly og beskyttelse mod krige, forfølgelser eller naturkatastrofer, anerkender ETUCE og EFEE de nye udfordringer, som vores uddannelsessystemer og uddannelsespersonale står over for. Den stigende mangfoldighed i vores samfund kræver, at der lægges større vægt på at fremme inklusion og fælles værdier i skoler og uddannelsesinstitutioner til bekæmpelse af alle former for intolerance, social udstødelse og fremmedhad. Desuden kræves der læringsforløb, der imødekommer de forskellige behov, evner og kompetencer hos den mangfoldige gruppe af elever for at sikre, at eleverne når deres fulde potentiale og udnytte deres talenter. Dette stiller nye krav til både ledelsen på uddannelsesinstitutioner og til lærere, undervisere, skoleledere og støttepersonale, der arbejder i uddannelses- og erhvervsuddannelsesinstitutioner. I erkendelse af behovet for fælles initiativer mellem arbejdsmarkedets parter på dette område, udviklede Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation for Undervisning (ETUCE) og Den Europæiske Sammenslutning af Arbejdsgivere i Uddannelsessektoren (EFEE) fælles praktiske retningslinjer for, hvordan man kan fremme effektiv integration af migrant- og flygtningeelever i værtslandenes uddannelses- og socioøkonomiske miljø inden for rammerne af deres fælles projekt *"de europæiske sektorspecifikke arbejdsmarkedsparter inden for uddannelse, der fremmer effektiv integration af migranter og flygtninge i uddannelsen"* VS/2017/0368. Projektet blev gennemført i 2017-2019 i lyset af det fælles arbejdsprogram for den europæiske sociale dialog i uddannelsessektoren (ESSDE) og tager hensyn til det fælles arbejde, der blev udført på møderne i ESSDE-udvalget.

De fælles praktiske retningslinjer bygger på projektaktiviteterne, herunder forskning¹, onlineundersøgelse blandt ETUCE- og EFEE-medlemsorganisationer og interviews af arbejdsmarkedsparter i tre lande (nemlig Belgien - Flandern, Serbien og Spanien) og to interaktive uddannelsesseminarer i Danmark og Cypern og den afsluttende konference arrangeret i Bruxelles. I forbindelse med disse arrangementer har arbejdsmarkedets parter inden for uddannelse aktivt bidraget til at identificere prioriteter og fremhævet behovet for at opbygge synergier med en bredere vifte af partnere for at imødekomme nyankomne migrant- og flygtningelevers behov og for at fremme effektiv inklusion. Derfor fokuserede deres diskussioner på tre områder, som kræver samordnede handlinger fra en bred vifte af medvirkende.

For det første generelle uddannelsespolitikker, som bidrager til at skabe et sikkert skolemiljø, der forbedrer uddannelsesresultaterne for alle og mindsker forskellene mellem elever med forskellig socioøkonomisk baggrund, samtidig med, at integration og social samhørighed fremmes. Sådanne politikker indgår i læseplaner og er målrettet mod lærere, undervisere, skoleledere og andet støttepersonale, elever, fagforeninger for uddannelse, uddannelsesudbydere, blandt andre. For det andet uddannelsespolitikker, der er rettet mod migranter og flygtninge, så de imødekommer de specifikke behov hos gruppen af migrantelever som helhed (sprogkundskaber, socio-emotionelle kompetencer osv.). For det tredje, med henblik på at støtte integrationen i værtslandenes socioøkonomiske sammenhæng, en række politikker, der vedrører samfundet og det sociale miljø.

Formål

Retningslinjerne er i første omgang rettet mod uddannelsesudbydere og fagforeninger inden for uddannelse i Europa og deres tilknyttede medlemsorganisationer, der skal adresseres på tre plan: Europæisk, nationalt og lokalt plan med specifikke handlinger. De sigter mod at hjælpe arbejdsmarkedets parter inden for uddannelse og deres tilknyttede medlemmer med at udvikle konkrete tilgange og handlinger for at øge opmærksomheden blandt de relevante interessenter om vigtigheden af at udvikle strategier til effektiv integration af migrant- og flygtningeelever i uddannelsesmiljøet og det socioøkonomiske miljø gennem fælles initiativer blandt arbejdsmarkedets parter. I det væsentlige søger disse retningslinjer at hjælpe uddannelsesmyndigheder, uddannelsesudbydere og uddannelsesfagforeninger og deres medlemmer med at fremme effektiv integration ved at indføre en menneskerettigheds- og børneorienteret tilgang med det endelige mål at sikre adgang til kvalitetsuddannelse for alle og lige adgang til muligheder i deres fremtidige liv.

I stedet for at tilvejebringe en one-size-fits-all-tilgang skal dette sæt af retningslinjer forstås som et værktøj, der skal vurderes i forhold til og tilpasses til de nationale, regionale og lokale rammer.

Definitioner

¹ Bunar, N. "Fremme af effektiv integration af migranter og flygtninge i uddannelse. Erfaringer fra Spanien, Serbien og Belgien", ETUCE og EFEE, 2019. <https://bit.ly/2pbcJ9B>

I lyset af forskningsrapportens konklusioner og i overensstemmelse med det fælles arbejde, der er udført, er nøglekonceptet og gruppen, der er omfattet af disse fælles retningslinjer, *nyankomne migranter og flygtningebørn*² (eller nyankomne studerende, når der udelukkende tales om uddannelse). Rapporten præciserer, at begrebet omfatter migranter, da flygtningebørn per definition er migranter, og migrantelever, der ikke er flygtninge, ofte har de samme udfordringer på skoler som deres flygtningekammerater (Rutter 2006, citeret i Bunar, 2019). Ved eksplicit at anvende ordet *flygtning* følger de fælles retningslinjer forskningsrapporten, der fremhæver flygtningebørns særdeles alvorlige situation i uddannelsen og i asylsystemerne i hele Europa, såvel som deres erfaringer med transmigration.

Praktiske retningslinjer

Med hensyn til **den generelle uddannelsespolitik** understreger vi behovet for, at arbejdsmarkedets parter inden for uddannelse:

På europæisk plan:

- I fællesskab går ind for at styrke koordineringen af indsatsen vedrørende migrationsudfordringer på EU-plan og nationalt plan
- Fremmer opbygningen af en positiv fortælling om mangfoldighed og inklusion og opfatter mangfoldighed som en merværdi mod enhver form for racisme og fremmedhad.

På nationalt plan:

- Udvikler nationale inklusionsstrategier
- Garanterer en juridisk ramme, der sikrer adgang til kvalitetsuddannelse for alle
- Udvikler læseplaner i samråd med fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer inden for uddannelse for at fremme inklusion³, mangfoldighed og interkulturel dialog i skoler og samfund
- Adresserer segregering fra en tidlig alder. Hermed spiller kvalitet i den tidlige barndom en vigtig rolle
- Inkluderer en komponent, der er fokuseret på multikulturelle aspekter i uddannelsen i den indledende læreruddannelse og i løbende faglige udviklingskurser
- Gør undervisnings- og skolelederfaget mere tiltrækkende og belønner lærernes og skoleledernes arbejde for inklusion
- Sikrer tilstrækkelige investeringer i uddannelse til at imødekomme behovene i et mangfoldigt samfund.

På lokalt plan:

- Udvikler et klassemiljø, der er beregnet til at være et læringsfællesskab for lærere, og udvikler deres kontinuerlige og kollektive læringsprocesser
- Imødekommer elevernes sociale og følelsesmæssige behov

² Eller kort sagt *nyankomne børn*.

³ Inklusion: Som defineret af UNESCO, hvor mangfoldighed er en rigdom.

- Udvikler en kodeks for professionel etik, der inkluderer aspekter af mangfoldighed.

Med hensyn til **politikker for inddragelse af migranter og flygtninge** understreger vi behovet for, at arbejdsmarkedets parter inden for uddannelse:

På europæisk plan:

- Øger kendskabet til og yderligere fremmer værktøjer såsom Europarådets initiativ "europæisk kvalifikationspas for flygtninge" i alle uddannelsessektorer til anerkendelse af færdigheder og kompetencer erhvervet i forskellige (nationale) uddannelsessystemer, som er anerkendt i hele EU
- Advokerer for at styrke det mellemstatslige samarbejde for at sikre, at hjemlandene kan give oplysninger, som modtagerlande kan bruge, når de skræddersyer pædagogiske tilgange
- Især imødegår udfordringerne ved uddannelse af uledsagede flygtningebørn.

På nationalt plan:

- Tilbyder kontinuerlig faglig udvikling og grundlæggende læreruddannelse til styring af multikulturelle klasser og pædagogik til erhvervelse af andetsprog
- Fremmer forebyggelse af opdeling i klasseværelset og hurtig inkludering i almindelig uddannelse
- Håndterer uddannelsesbehov individuelt, startende med vurderingen, anerkendelse af tidligere erhvervede kompetencer blandt lærere, der har fået specifik uddannelse til dette formål
- Fremmer fleksible læringsveje for voksne, der matcher deres specifikke behov, også under hensyntagen til de forskellige aldersgrupper
- Sikrer, at voksne med indvandrerbaggrund har adgang til livslange læringsmuligheder, herunder erhvervelse af værtslandets sprog
- Tilvejebringer dokumentation og forskning for at fremhæve, at struktureret undervisning af en høj kvalitet på modersmålet ikke påvirker tilegnelsen af andetsprog
- Fremmer brugen af førstesprog (modersmål) som et redskab til forståelse, kommunikation og læring
- Giver migranter og flygtningelærere adgang til lærerfaget og udnytter deres faglige ekspertise til gavn for migrant- og flygtningebørn/elever, skolen og uddannelsesinstitutionerne
- Støtter skoler med elever fra dårligt stillede miljøer med tilstrækkelig økonomisk støtte og menneskelige ressourcer.

På lokalt plan:

- Engagerer og/eller styrker den rolle, behørigt uddannet og kvalificeret hjælpepersonale og sprogassistenter har i forhold til at etablere og opretholde en effektiv forbindelse mellem børn og familier på den ene side og skoler på den anden side

- Tager højde for migrant- og flygtningebørns behov i klasseværelset, hvilket kræver en vis grad af plads i læseplanen, fleksibilitet til at tilpasse organisatoriske strukturer og faglig autonomi for lærere og skoleledere
- Erkender, anerkender og værdsætter tidligere erfaringer med formel og ikke-formel læring og individuelle kompetencer
- Udvikler indledende individuelle vurderingsplaner for nyankomne, der tager højde for deres tidligere erfaring med henblik på at udvikle individuelle læringsplaner i et inkluderende miljø
- Yderligere støtter migrant- og flygtningebørn for at undgå tidligt skolefrafald.

Med hensyn til **politikker for sociale fællesskaber** understreger vi behovet for, at arbejdsmarkedets parter inden for uddannelse:

På europæisk plan:

- Fremmer en helhedsorienteret, integreret og velstruktureret tilgang til migration og integration blandt alle relevante kommissærer og generaldirektorater samt mellem nationale regeringer og rådsdannelser.

På nationalt plan:

- Fremmer udviklingen af en stærk national strategi, engagement og et tæt samarbejde på og mellem alle niveauer (nationale, regionale og lokale), herunder alle relevante politikområder, såsom indenrigsanliggender og integration, uddannelse og oplæring, beskæftigelse og sociale anliggender, boliger og sundhedspleje
- Anerkender og indarbejder synspunkter fra arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter i politikker, der sigter mod at begrænse adskillelse i skoler på baggrund af migranternes og flygtninges bopæl
- Udvikler antiracistiske og anti-fremmedhadskampagner og politikker for at reducere forekomsten af antisocial opførsel
- Giver information til de modtagende samfund om migranter og flygtninge for at skabe en gennemsigtig proces, der letter samfundets bekymringer.

På lokalt plan:

- Støtter samarbejdet mellem skolemiljøet og forældre. Stærke familie-skoleforbindelser vedrørende aktiviteter i og uden for skolen bidrager til at tackle udfordringer relateret til den socioøkonomiske status og fører til bedre resultater, øget engagement, mindre forstyrrende adfærd og mere positiv adfærd
- Samarbejder og kontakter myndigheder, forældre og familier som værdifulde partnere til at fremme gensidig forståelse, respekt for forskellige meninger og interkulturel dialog med hensyn til nyankomne migrant- og flygtningeleveres inklusion
- Forbedrer forståelsen af hinandens arbejdsramme mellem specialiseret personale (socialarbejdere, oversættere, psykologer) og lærere, undervisere og

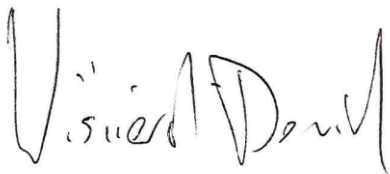
skoleledere og andet uddannelsespersonale i skolerne for at imødekomme børns socio-emotionelle og praktiske behov

- Tilgår barnets behov på en holistisk måde. Her er tværfagligt samarbejde mellem interessenter i samfundet nøglen, herunder lokale organisationer og ngo'er, der sigter mod inkluderende samfund, f.eks. gennem tilvejebringelse af og adgang til efterskoleaktiviteter, ikke-formel uddannelse, juridisk rådgivning og support osv.

Endvidere forpligter den europæiske sociale sektordialog i uddannelsessektoren sig til i fællesskab at overvåge og følge op på gennemførelsen af de fælles praktiske retningslinjer med en fælles gennemførelsesvurdering og rapport, der skal forelægges på mødet i den europæiske sociale sektordialog i uddannelsessektoren i 2021.

Disse fælles praktiske retningslinjer er blevet vedtaget af plenarmødet for den europæiske sociale sektordialog i uddannelsessektoren (ESSDE) den 2. december 2019.

Bruxelles, 2. december 2019

Daniel Wisniewski
Generalsekretær, EFEE

Susan Flocken
Europæisk direktør, ETUCE